

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 171/2025-6

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Ivana Fiačana (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], t. č. [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], proti rozsudku Okresného súdu Dunajská Streda sp. zn. 14T/52/2022 z 10. augusta 2022, rozsudku Krajského súdu v Trnave sp. zn. 3To/76/2022 z 25. októbra 2022 a uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Tdo 3/2024 z 30. apríla 2024 takto

r o z h o d o l :

1. Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**
2. Žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 24. júla 2024 domáha preskúmania označených rozhodnutí v jeho trestnej veci a žiada o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom.
2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh ústavný súd zistil, že sťažovateľ bol rozsudkom okresného súdu z 10. augusta 2022 uznaný vinným zo zločinu týrania blízkej a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a) a ods. 3 písm. a), c) a d) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. j) Trestného zákona na tom skutkovom základe, že mal psychicky a fyzicky napádať a týrať svoju družku (poškodenú). Na hlavnom pojednávaní na okresnom súde konanom 10. augusta 2022 po predchádzajúcom poučení podľa § 257 ods. 1, 5 a 8 Trestného poriadku urobil vyhlásenie o tom, že je vinný zo spáchania skutku uvedeného v obžalobe. Toto vyhlásenie bolo prvostupňovým súdom prijaté s tým, že dokazovanie v rozsahu priznaného skutku na hlavnom pojednávaní súd nevykoná a budú vykonané len dôkazy, ktoré súvisia s výrokom o treste, náhradou škody alebo ochranným

opatrením. Sťažovateľ bol pritom už odsúdený za trestný čin podľa § 208 ods. 1 Trestného zákona (týranie blízkej a zverenej osoby) rozsudkom okresného súdu sp. zn. 4T/31/2017 právoplatným 5. apríla 2017 na trest odňatia slobody nepodmienečne v trvaní 3 rokov a 8 mesiacov so zaradením na výkon trestu odňatia slobody so stredným stupňom stráženia, z výkonu ktorého bol prepustený 25. júna 2020, a taktiež za zločin lúpeže podľa § 188 ods. 1 Trestného zákona, za ktorý bol odsúdený rozsudkom okresného súdu sp. zn. 4T/107/2014 právoplatným 28. júna 2017 na trest odňatia slobody nepodmienečne v trvaní 3 rokov. Vzhľadom na uvedené mu bol napadnutým rozsudkom okresného súdu s prihliadnutím na § 47 ods. 2 Trestného zákona uložený trest odňatia slobody v trvaní 20 rokov. Sťažovateľovi bolo uložené aj ochranné protitoxikomanické liečenie ambulantnou formou.

3. Proti rozsudku okresného súdu podal v zákonom stanovenej lehote okresný prokurátor, čo sa týka výroku o treste a výroku o uložení ochranného opatrenia, odvolanie. Sťažovateľ odvolanie nepodal.

4. Krajský súd napadnutým rozsudkom zrušil výrok o nariadení ochranného liečenia, keďže ho považoval za uložený nedôvodne a v rozpore so zákonom. Odvolaniu prokurátora, v ktorom tento argumentoval, že nebolo dôvodné znížiť trest z 25 na 20 rokov, keďže neboli zistené okolnosti hodné osobitného zreteľa, krajský súd nevyhovel. Krajský súd sa stotožnil s hodnotením okresného súdu a trest v neupravenej výške 25 rokov považoval v súlade s námietkami obhajoby za neprimerane prísny, a to najmä s poukazom na jeho postoj k trestnej činnosti, ktorú úprimne oľutoval.

5. Proti napadnutému rozsudku okresného súdu podal sťažovateľ dovolanie z dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. b) a písm. c) Trestného poriadku. Naplnenie týchto dovolacích dôvodov videl sťažovateľ v tom, že nebola dodržaná zákonná lehota kolúznej väzby, keď prokurátor nepodal obžalobu v lehote 20 pracovných dní, podaním obžaloby bez uvedenia § 47 ods. 2 Trestného zákona (zásada trikrát a dost', pozn.), nevyhovením žiadosti sťažovateľa o výmenu ustanoveného obhajcu, ktorý mu nedal vedieť, že mu hrozí vysoký trest, a chcel, aby sťažovateľ urobil vyhlásenie o vine s tým, že dostane trest odňatia slobody vo výmere 7 rokov. Ďalej sťažovateľ argumentoval, že nebola preukázaná dlhšia doba týrania, poškodená mala byť závislá na drogách a alkohole napriek tomu, že to znalecký posudok nepotvrdil, a následne zomrela na predávkovanie. Znalec bol podľa sťažovateľovho presvedčenia v konaní zaujatý, pretože ho zbavil svojprávnosti v rozsahu nakladania s peniazmi. Obdobie zákazu priblíženia sa k poškodenej bolo úmyselne nesprávne vyšetrovateľom uvádzané, aby sa mohla preukázať dlhšia doba týrania, lebo vyšetrovateľ sa poznal s poškodenou. Sťažovateľ namietal, že nebol prítomný pri záverečnom preštudovaní spisu a bol súdený samosudcom, hoci predmetná vec mala byť rozhodovaná senátom.

6. Najvyšší súd napadnutým uznesením dovolanie sťažovateľa podľa § 382 písm. b) Trestného poriadku ako podané neoprávnenou osobou odmietol. V odôvodnení uviedol, že oprávnenou osobou na podanie dovolania proti rozsudku, ktorý bol vyhlásený po prijatí vyhlásenia o vine obvineného v časti týkajúcej sa výroku o vine, je iba minister spravodlivosti, a to na rozdiel od generálneho prokurátora a obvineného, ktorí sú v zmysle § 369 ods. 2 Trestného poriadku oprávnenými osobami na podanie dovolania len proti právoplatnému rozhodnutiu súdu druhého stupňa. Hoci sťažovateľ tvrdí, že jeho dovolacie námietky smerujú proti výroku o treste, z ich formulácie a obsahu bolo najvyššiemu súdu zrejmé, že sa vzťahujú na výrok o vine, resp. vady konania predchádzajúceho vydaniu rozsudku súdu prvého stupňa. Proti výroku o vine pritom obvinený nie je oprávnený podať dovolanie.

II. Argumentácia sťažovateľa

7. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti namieta, že okresný, ako ani krajský či najvyšší súd sa nezaoberali jeho argumentmi, v ktorých tvrdil, že nebola dodržaná jeho kolúzna väzba, a zo strany prokurátora tým, že nedodržel zákonnú lehotu 20 pracovných dní na podanie obžaloby. Ďalšou procesnou chybou prokurátora bolo, že v obžalobe neuviedol zásadu trikrát a dost' podľa § 47 ods. 2 Trestného zákona. Sťažovateľ tiež namieta, že v jeho trestnej veci mal rozhodovať senát, a nie samosudca, a zároveň uvádza, že na hlavnom pojednávaní žiadal o výmenu právneho zástupcu *ex officio*, čomu nebolo vyhovené a tento právny zástupca mal sťažovateľa oklamať tvrdením, že v prípade vyhlásenia viny mu bude uložený trest len vo výmere 7 až 8 rokov. Sťažovateľovi však na základe aplikácie zásady trikrát a dost' bol uložený nepodmienečný trest odňatia slobody na 20 rokov.

8. Sťažovateľ žiada o ustanovenie právneho zástupcu, pretože nemá finančné prostriedky.

9. Sťažovateľ bez právneho zastúpenia neoznačil ani nepomenoval základné ľudské právo alebo slobodu, ktorá mala byť napadnutými rozhodnutiami všeobecných súdov porušená, ani neformuloval petit svojej ústavnej sťažnosti. Podstatu jeho tvrdení však tvorí skutočnosť, že sa všeobecné súdy nezaoberali jeho námietkami, čo možno subsumovať pod základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Na základe sťažovateľom priložených príloh bol ústavný súd spôsobilý na námietky sťažovateľa reagovať, a preto nepovažoval za nevyhnutné vyzývať ho na doplnenie týchto formálnych náležitostí jeho sťažnosti.

10. Podaním doručeným ústavnému súdu 8. augusta 2024 sťažovateľ doplnil svoju ústavnú sťažnosť o žiadosť o zrušenie jeho trestného rozsudku, a to z dôvodu novelizácie Trestného zákona. Sťažovateľovi bol na základe uplatnenia ustanovenia § 47 ods. 2 Trestného zákona uložený trest vo výške 20 rokov, avšak po novele Trestného zákona už podľa sťažovateľa túto zásadu nemožno aplikovať na trestný čin podľa § 188 ods. 1 Trestného zákona (t. j. trestný čin lúpeže), za ktorý bol predtým odsúdený.

III. Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

11. Námietky sťažovateľa uvedené v bode 7 uznesenia sú námietkami smerujúcimi proti vadám konania, ktoré predchádzalo rozsudku prvostupňového súdu, a naznačujú, že sťažovateľ mal byť svojim ustanoveným obhajcom uvedený do omylu, čo sa týka právnych dôsledkov vyhlásenia svojej viny na hlavnom pojednávaní. Ide teda o námietky smerujúce proti výroku o vine sťažovateľa.

12. Z príloh ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ na hlavnom pojednávaní urobil vyhlásenie podľa § 257 ods. 5 Trestného poriadku, že je vinný zo spáchania trestného činu, ktorý mu bol kladený za vinu. Právnym dôsledkom tohto vyhlásenia, o čom mal byť sťažovateľ poučený, je, že na hlavnom pojednávaní neboli vykonané dôkazy týkajúce sa jeho viny, ale len dôkazy týkajúce sa trestu, náhrady škody, prípadne ochranného opatrenia. Podľa § 257 ods. 5 Trestného poriadku súdom prijaté vyhlásenie o vine je neodvolateľné a v tomto rozsahu nenapadnutelné odvolaním

ani dovolaním okrem dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Vo vzťahu k výroku o vine sa tak rozhodnutie prvostupňového súdu stalo rozhodnutím právoplatným. Vyhlásením viny sa sťažovateľ sám zbavil účinného prostriedku nápravy v súvislosti s výrokom o vine. Túto procesnú situáciu možno prirovnať k situácii, keď by sťažovateľ účinný opravný prostriedok, ktorý mu priznáva zákon, nevyužil. Vo vzťahu k samotnému výroku o treste alebo ochrannému opatreniu sťažovateľ odvolanie, ktoré ako účinný prostriedok nápravy mal k dispozícii, nepodal. Preto ústavný súd ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol ako neprípustnú podľa § 56 ods. 2 písm. d) v spojení s § 132 ods. 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) (podobne III. ÚS 153/2019, I. ÚS 26/2022, IV. ÚS 555/2020).

13. V napadnutom rozsudku krajského súdu sa tento venoval len námietkam okresného prokurátora smerujúcim proti výroku o treste a uloženom ochrannom opatrení, ktoré formuloval vo svojom odvolaní. Keďže odvolanie proti výroku o vine nebolo možné, krajský súd sa námietkami sťažovateľa, ktoré neskôr formuloval v dovolaní smerujúcom proti rozsudku okresného súdu, ani nemohol zaoberať. Vzhľadom na uvedené ak sťažovateľ namieta, že krajský súd sa jeho argumentáciou, ktorá sa vzťahuje na výrok o vine, nezaoberal, tento argument je nutné považovať za zjavne neopodstatnený, pretože krajský súd nemal ani dôvod, ani povinnosť zaoberať sa námietkami, ktoré si sťažovateľ nijako neuplatnil a v podstate ani nemohol uplatniť. Za daných okolností je však podstatné, že rozsudok krajského súdu nadobudol právoplatnosť 25. októbra 2022, teda aj vo vzťahu k nemu je sťažovateľom podaná ústavná sťažnosť podaná celkom zjavne oneskorene a z tohto dôvodu ústavný súd sťažnosť aj v tejto časti odmietol z dôvodu oneskorenosti. Lehotu na podanie ústavnej sťažnosti proti rozsudku krajského súdu nemožno počítať od rozhodnutia dovolacieho súdu, keďže sťažovateľ rozsudok krajského súdu dovolaním nenapadol.

14. Napadnutým rozhodnutím najvyššieho súdu bolo odmietnuté dovolanie sťažovateľa, ktoré podal proti rozsudku okresného súdu z dôvodu podľa § 371 písm. b) a c) Trestného poriadku, teda z dôvodu, že súd rozhodol v nezákonnom zložení a zásadným spôsobom bolo porušené jeho právo na obhajobu. Najvyšší súd sa však v napadnutom uznesení jeho námietkami, ktoré boli v podstatnej miere totožné s námietkami uvedenými v tejto ústavnej sťažnosti, meritórne nezaoberal. V odôvodnení pritom vysvetlil, že osobou, ktorá je v zmysle ustanovenia § 257 ods. 5 Trestného poriadku z dôvodu podľa § 371 písm. c) Trestného poriadku oprávnená podať dovolanie, je len minister spravodlivosti, pretože ide o rozhodnutie súdu prvého stupňa – na rozdiel od obvineného a generálneho prokurátora, ktorí sú v zmysle § 369 ods. 2 Trestného poriadku oprávnenými osobami na podanie dovolania len proti právoplatnému rozhodnutiu súdu druhého stupňa. Hoci sťažovateľ v podanom dovolaní uviedol, že jeho dovolacie námietky smerujú proti výroku o treste, z ich formulácie a obsahu (nedodržanie lehoty kolúznej väzby, podanie obžaloby bez § 47 ods. 2 Trestného zákona, nesprávne preukázanie dlhšej doby týrania a ďalšie) vyhodnotil najvyšší súd ako námietky smerujúce proti výroku o vine, respektíve vzťahujúce sa na vady konania, ktoré predchádzalo vydaniu rozsudku prvostupňového súdu. Proti výroku o vine však sťažovateľ nie je oprávnený podať dovolanie, a preto bolo dovolanie podané neoprávnenou osobou.

15. Závery a odôvodnenie napadnutého uznesenia najvyššieho súdu nie je prejavom svojvôle a nevykazuje známky arbitrárnosti. Najvyšší súd jasne a logicky vysvetlil dôvody odmietnutia dovolania sťažovateľa, ktoré je plne v súlade s citovanými ustanoveniami Trestného poriadku

a zároveň v súlade so stabilizovanou judikatúrou všeobecných súdov týkajúcou sa výkladu ustanovenia § 257 ods. 5 Trestného poriadku (napr. uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 4Tdo/47/2019 z 10. decembra 2019, sp. zn. 3Tdo/60/2015 z 9. decembra 2015), z ktorej vyplýva, že v prípade vyhlásenia o vine sa výnimka o možnosti podať dovolanie z dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku nevzťahuje na obvineného, a to s poukazom na § 369 ods. 2 Trestného poriadku (tiež v III. ÚS 22/2022).

16. Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje, že v rámci svojej rozhodovacej činnosti v minulosti opakovane preskúmaval dovolacie rozhodnutia najvyššieho súdu, ktoré vychádzali z právneho názoru, že odsúdený po prijatí svojho vyhlásenia o priznaní viny podľa § 257 Trestného poriadku nie je oprávnený napadnúť súdne rozhodnutie vo veci, ktoré naň nadväzuje, dovolaním, ale že tak môže urobiť len minister spravodlivosti. Išlo teda (obdobne ako v prípade sťažovateľa, pozn.) o prípady, v ktorých boli dovolania podané odsúdenými odmietnuté ako podané neoprávnenou osobou. Tento záver považoval ústavný súd za legitímny a ústavne konformný (napr. II. ÚS 507/2024, II. ÚS 381/2019, II. ÚS 326/2023, II. ÚS 377/2020, IV. ÚS 71/2021, IV. ÚS 227/2021, II. ÚS 381/2019, III. ÚS 182/2018, obdobne I. ÚS 159/2018, I. ÚS 253/2018).

17. Čo sa týka námietky, ktorú si sťažovateľ uplatnil v neskôr podanom doplnení a v ktorej žiada zrušenie odsudzujúceho rozsudku z dôvodu zmeny právnej úpravy, ústavný súd uvádza, že si túto námietku po prvýkrát uplatnil až v konaní pred ústavným súdom. Ústavný súd však opakovane uvádza, že namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich. Ústavný súd predstavuje *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Vzhľadom na uvedené bolo potrebné v tejto časti sťažnosť odmietnuť pre nedostatok právomoci podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde.

18. Sťažovateľ požiadal o ustanovenie právneho zástupcu. Podľa § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde možno v konaní pred ústavným súdom ustanoviť fyzickej alebo právnickej osobe právneho zástupcu, ak taká osoba o to požiada, ak to odôvodňujú jej majetkové pomery a nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti. Ak hoci len jeden z týchto predpokladov nie je splnený, nemožno právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom ustanoviť (I. ÚS 333/2020). V prípade ústavnej sťažnosti, pri ktorej je daný dôvod na jej odmietnutie, ide o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti. Preto neboli splnené podmienky na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom a žiadosti sťažovateľa podľa § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde nebolo vyhovené.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. marca 2025

Robert Šorl
predseda senátu